

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду
Б е о г р а д, Краља Милана 50

Сенату Универзитета уметности у Београду
Б е о г р а д, Косанчићев венац 29

Предмет: Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

**Функционална разноврсност и експресивни потенцијал деонице виоле у клавирским
квартетима бр.1 оп.25 и бр.3 оп. 60 Јоханеса Брамса**

Кандидаткиња: Јелена Митровић Чибри

УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Јелена Митровић Чибри пријавила је тему докторског уметничког пројекта под називом:
„Функционална разноврсност и експресивни потенцијал деонице виоле у клавирским квартетима
бр.1 оп.25 и бр.3 оп. 60 Јоханеса Брамса“.

На предлог Катедре за камерну музику бр. 01-1266/23 од дана 30. јуна 2023. године, Веће
Факултета на седници од 03. јула 2023. године донело је одлуку бр. 01-1266/2-23 од 04. јула 2023.
године о именовану Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта , у саставу:

др ум. Катарина Поповић, доцент, председник Комисије
др ум. Дејан Суботић, ред.проф.,
мр Ладислав Мезеи, ред. проф. у пензији.

Веће Факултета на седници од 13. септембра 2023. године донело је одлуку бр. 01-1650/2-
23 од 21. септембра 2023. године о усвајању позитивног Извештаја бр. 01-1650/23 од 12. септембра
2023. године Комисије за оцену предлога докторског уметничког пројекта и одобравању теме
докторског уметничког пројекта под под називом: „Функционална разноврсност и експресивни
потенцијал деонице виоле у клавирским квартетима бр.1 оп.25 и бр.3 оп. 60 Јоханеса Брамса “.

Сенат Универзитета уметности у Београду на седници од 26. октобра 2023. године донео је одлуку бр. 7/437 од 03. новембра 2023. године (бр. 01-2309/23 од 07. новембра 2023. године) о одобравању рада на реализацији докторског уметничког пројекта. За ментора докторског уметничког пројекта именован је др ум. Дејан Суботић, ред.проф., а за коментора др Радош Митровић, доцент.

На основу обавештења ментора бр. 01-1670/24 од 04. септембра 2024. године и предлога Катедре бр. 01-1752/24 од 11. септембра 2024. године, Веће Факултета на седници одржаној 11. септембра 2024. године донело је одлуку бр. 01-1826/24 од 17. септембра 2024. године о именовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта, у саставу:

др ум. Теа Димитријевић, редовни професор, председник Комисије,

др ум. Дејан Суботић, редовни професор, ментор,

др ум. Соња Лончар, ванредни професор,

др ум. Катарина Поповић, доцент

мр Чедомир Николић, редовни професор АУ у Новом Саду.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Јелена Митровић Чибри (1991) завршила је основне и мастер студије виоле на Академији уметности у Новом Саду у класи професорке Душице Половине. Током студија учествовала је на бројним фестивалима и такмичењима, исказавши посебан интерес за камерну и оркестарску музику. Члан је Војвођанског симфонијског оркестра и камерног оркестра Камерата Академика, а наступала је као вођа виола са оркестром КоторАрт фестивала и оркестром Роберта Лакатоша. Као tutti члан наступала је са оркестром Српског народног позоришта, Београдским камерним оркестром, Суботичком филхармонијом, Зрењанинском филхармонијом, Орфелин камерним оркестром и Зрењанинским камерним оркестром. Кроз пројекте је сарађивала са уметницима као што су Јулијан Рахлин, Иво Погорелић, Роман Симовић, Итамар Зорман, ансамбл Јаношка, Полина Осетинска, Татјана Самујли, Јустус Грин, Лело Ника Трио, Стефан Миленковић, а под вођством диригента као

што су Тимоти Редмонд, Емил Табаков, Филип Пикет, Филип Гринберг, Александар Марковић, Бартоломеус Ван де Велде, Ђанлука Марћано, Премил Петровић и многи други.

Члан је клавијског квартета Анимато од 2014. године. Са ансамблом је освојила две друге награде на међународном такмичењу Даворин Јенко (Србија) 2014. и 2015. године, као и прву награду на међународном такмичењу Donne in Musica (Србија) 2015. године. Ансамбл редовно наступа на домаћим и међународним фестивалима као што су Nei Suoni di Luoghi (Италија), Convivium Musicum (Србија), Арс Халиети (Словенија), Виа Понтика (Бугарска), КУЛТ, Баљшој Фестивал, Sarajevo Chamber Music Festival (Босна и Херцеговина), Дунавска Соната и Културни напад (Србија). Квартет је одржао низ целовечерњих и хуманитарних концерата широм Србије у градовима: Нови Сад, Београд, Панчево, Шабац, Рума, Суботица, Шид, Крагујевац, Сомбор и Горњи Милановац.

Ансамбл је наступао у значајним салама као што су: Синагога и Градска кућа у Новом Саду, велика сала Задужбине Илије М. Коларца у Београду, галерија САНУ и Гварнериус у Београду, Студенстички културни центар у Београду, сала Градске куће у Суботици, Градска кућа у Сомбору, Народно позориште у Сомбор, Прва гимназија у Крагујевцу, итд.

У области камерног музицирања наставила је своје образовање на семинарима чланова Амар гудачког квартета (Швајцарска), Manhattan String Quartet (САД), гудачког квартета Бродски (Велика Британија), Трија Иммерсио (Аустрија), Марија Периса (Шпанија) и Виде Вујић (Аустрија). Похађала је курсеве соло виоле са Пјер Анри-Ирбом (Француска), Олгом Игоревном Кожурином и Чабом Ердељем (Мађарска/САД).

Од октобра 2015. до октобра 2018. године запослена је на Академији уметности у Новом Саду на Катедри за камерну музику као сарадник за предмет Гудачки квартет. Тренутно је студент докторских академских студија у области камерне музике на Факултету музичке уметности у Београду под менторством професора Дејана Суботића.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА – ЈАВНЕ УМЕТНИЧКЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ И ПИСАНОГ РАДА

Анализа писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта кандидаткиње Јелене Митровић Чибри је прегледан и садржајан текст од 95 страна. Након Апстракта на српском и енглеском језику, обухвата Увод, три поглавља, Закључак и Литературу.

Кандидаткиња у Уводу дефинише предмет уметничког истраживања и објашњава разлоге који су утицали на формирање одлуке о проучавању Брамсових клавирских квартета. Потом наводи полазне поетичке претпоставке, да би у наставку одредила методолошке смернице, подробно објаснила структуру и дефинисала циљ рада.

У Првом поглављу кандидаткиња применом историјске методе даје увид у развој клавирског квартета као форме. Поглавље је подељено у два потпоглавља, од којих је прво посвећено периоду до романтизма, а друго композиторима романтизма који су претходили стваралаштву Јоханеса Брамса.

Централни део рада обухвата два обимна поглавља. Кандидаткиња је у Другом поглављу изнела свеобухватне увиде о функционалној разноврсности и експресивном потенцијалу виоле у Брамсовом Клавирском квартету из опуса 25, док су у Трећем поглављу презентовани резултати истраживања о Клавирском квартету опус 60. На почетку оба поглавља изнети су генерални подаци о анализираним делима, који укључују и општу формалну анализу. Кандидаткиња потом кроз велики број примера свеобухватно сагледава интерпретативну проблематику на нивоу разноврсних извођачких чинилаца: драматуршке организације, карактеризације, тонских и динамичких нивоа, метро-ритмичких конфликта, артикулације и временске организације. Значајки анализира разноврсне елементе интерпретације на нивоу укупне комплексне фактуре клавирских квартета дефинишући разнолике и иновативне улоге виолске деонице, потом се фокусиравши на специфичну проблематику примене експресивних средстава свог инструмента. Кандидаткиња подвлачи новине у третману изражајног потенцијала виоле у камерном саставу од стране Јоханеса Брамса у односу на претходнике у стваралаштву овог жанра. Детаљно сагледава примену нових средстава и подробно објашњава видове њихове примене. Сва интерпретативна решења су

детаљно обликована, уз примену практичних упутстава у примени одређених виолских изражајних средстава.

У Закључку су систематично и прегледно изнети резултати уметничког истраживања којима су идентификоване новине које је Брамс увео у погледу третмана виоле у клавирском квартету и дефинисани облици примене изражајних средстава виоле кроз призму разноврсних функција ове деонице унутар камерног ансамбла.

Литература обухвата 11 референтних јединица на енглеском језику и списак нотних издања.

Анализа јавне уметничке презентације

Јавна уметничка презентација кандидаткиње Јелене Митровић Чибри одржана је 17. септембра 2024. године на Факултету музичке уметности, уз присуство свих чланова Комисије за оцену и одбрану. Том приликом, кандидаткиња се представила као чланица клавирског квартета *Анимато*. На програму су била два клавирска квартета Јоханеса Брамса, број 1 у ге-молу и број 3 у це-молу.

Клавирски квартет *Анимато* је у целини оставио утисак зрелог камерног ансамбла иза кога су године активне сарадње и концертне делатности, спремног да се ухвати укоштац са најкомплекснијим делима писаним за ову врсту ансамбла. Свеобухватни аналитички приступ током уметничког истраживања, које је претходило јавној презентацији, имао је за резултат веома успело извођење у коме су сви интерпретативни елементи минуциозно сагледани и уобличени. Посебно је импоновала убедљива драматуршка организација заснована на прегледној смени дефинисаних тематских карактеризација, уз активну аудитивну комуникацију свих чланица ансамбла. Уочљива је била стилска разноликост два Брамсова квартета, представљена кроз разноврсност у интерпретативном приступу и начину примене појединих извођачких елемената. Комплексна фактура Брамсовог камерног текста тумачена је са јасноћом и прецизношћу, посебно у домену тонског нијансирања и звучне равнотеже клавирског и гудачког корпуса. Врхунци ставова су били реализовани доследним вођењем музичке мисли, вешто планираним динамичким нивоима и успешним тумачењем метро-ритмичких померања. Артикулациони елементи су били потпуно усаглашени у склопу експресивних могућности гудачких инструмената са једне и клавира са друге стране. Снажни тонски контрасти, разноврстан емотивни фондус и експресивна снага остварени

кроз богати спектар гудачког и пијанистичког звука учинили су ово извођење интензивним и компактним.

Резултати уметничког истраживања изнети у писаном делу рада примењени су током јавне уметничке презентације, чиме је докторски уметнички пројекат у потпуности мисаоно заокружен.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА И КРИТИЧКИ ОСВРТ РЕФЕРЕНАТА

Кандидаткиња Јелена Митровић Чибри је у писаном делу докторског уметничког пројекта иновативно сагледала функционалну разноврсност улоге линије виоле у оквиру Брамсових клавирских квартета и акцентовала нове композиционе поступке у овом домену, које ће битно усмерити каснији развој ове форме. Свеобухватно анализирајући компликовану укупну текстуру композиција на нивоу различитих интерпретативних чинилаца и дефинишући њихову интеракцију, створила је квалитетну основу за наредну фазу уметничког истраживања у којој открива и објашњава видове примене експресивних средстава виоле. Утврђене су извођачке разлике приликом тумачења идентичног материјала у различитим гудачким деоницама, изазване специфичностима појединих инструмената, као и њихова интеракција са клавирском тонском сликом. Дефинисане су улоге виоле у моментима промена усмерења драматуршког садржаја и примена разноврсних боја инструмента, типова вибрата, артикулације и потеза. Компаративном методом су утврђене разлике у третману виолске деонице у склопу два анализирана клавирска квартета, као последица различитих степена зрелости Брамсовог композиционог стила. Комисија сматра да су у оба сегмента докторског уметничког пројекта у потпуности остварени циљеви и поетичке претпоставке уметничког истраживања.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Јелена Митровић Чибри је истакнута виолисткиња млађе генерације, активна у различитим видовима уметничке делатности. Као чланица клавирског квартета *Анимато* остварила је велики број концертних наступа на нашој и међународној сцени. Уметничким истраживањем у склопу докторског уметничког пројекта иновативно је сагледала појавност разноврсних улога деонице виоле и дефинисала могућности што потпунијег реализовања изражајног потенцијала овог

инструмента. Свеобухватно је сагледала комплексност фактуре кроз призму разноврсних интерпретативних чинилаца и минуциозно дефинисала облике примене експресивних средстава. Кандидаткиња је у склопу јавне уметничке презентације импоновала сугестивним наступом и квалитетном интеракцијом са другим чланицама камерног ансамбла. Између сегмената докторског уметничког пројекта остварен је висок степен мисаоног јединства и органске повезаности. Комисија за оцену и одбрану констатује да јавна уметничка презентација и писани део докторског уметничког пројекта представљају значајан допринос уметничкој области Камерне музике и да у потпуности одговарају захтевима највишег степена уметничких студија.

Због свега наведеног, Комисија једногласно позитивно оцењује завршни докторски уметнички пројекат под називом „Функционална разноврсност и експресивни потенцијал деонице виоле у клавирским квартетима бр.1 оп.25 и бр.3 оп. 60 Јоханеса Брамса“ кандидаткиње Јелене Митровић Чибри и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да га прихвати и одобри његову одбрану.

Београд, 15.12.2024. године

КОМИСИЈА:

др ум. Теа Димитријевић, редовни професор ФМУ, председник Комисије

др ум. Чедомир Николић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду

др ум. Дејан Суботић, редовни професор ФМУ, ментор,

др ум. Соња Лончар, ванредни професор ФМУ

др ум. Катарина Поповић, доцент ФМУ

